

תא שמע:

מט-ב **כיצד הוא עושה** חפינה שניה בקודש הקדשים —

שהרי אין חפינה זו דומה לראשונה, כי את הראשונה היה חופן מתוך מחתה מליאה שהיה שם הרבה יותר ממלוא חפניו, אבל כף שמביא לפני ולפנים לא היה בה אלא מלוא חפניו קטורת, והיה קשה מאד היאך מריק הכף לתוך חפניו, ונזהר שלא יפול מן הקטורת לארץ אפילו כחרדל, שאם כן נמצא מלא חפניו חסר:

מניח את מחתת הגחלים על הארץ, ואוחז את ראש הבזך [הכף, "כף אחת" מתורגם "בזיכא חדא"] שכלפי חוץ — בראשי

אצבעותיו של שתי ידיו, כשידית הכף בידו השמאלית לצד גופו, ויש אומרים: בשיניו היה מחזיק את ראש הכף —

ומעלה בגודלו [דוחף בשני גודליו] את הכף מעט מעט במתון שלא תתנדנד [מאירי(58)] לעבר גופו, עד שמוגעת ראש ידית הכף לבין אצילי ידיו [המקום בו נכפפת הזרוע, ראה ריטב"א ורש"ש], כדי לעכבה ולתופשה בין שניהם, וסוף הכף במקום חיבור הכף עם הזרוע. (59)

וחוזר הכהן הגדול ומחזירה לקטורת דרך צידה [רש"י] של הכף לתוך חפניו, [וראה הערה(60)].

וצוברת לקטורת במרוכז על הגחלים, כדי

58. צריך ביאור: תתנדנד ומה בכך, והרי יכול ליקח כף גדולה ממידת מלוא חפניו, וכמו שכתבו התוספות מז א ד"ה וכך "אדרבה טפי ניהא אם הכף היתה גדולה יותר, דאי שוה למלוא חפניו היתה, אם כן כשמערה בחפניו לתוכה אי אפשר שלא יתפזר ויפול מעט לארץ", והכריחו כן מדברי הגמרא!?

59. נתבאר על פי רש"י, רבינו אליקים ריטב"א ומאירי.

ותמה הריטב"א: "למה צריך לשיניו וראשי גודליו, יעלהו בידו הימנית כיון שכבר הניח המחתה שבימינו בארץ, והוי ימינו ריקנית!?" ויש לומר, שהרי אין יכול לחפון אלא כשתהא שפת הכף האחרונה בראש פס ידו כדי שיריק אותה לתוך חפניו, ולא תוכל הכף לעמוד שם אלא כשיעלה אותה בשיניו או בראשי אצבעותיו מעט מעט עד שתהא שפתיה סמוך לפס ידו, ויחזירה על חופניו".

60. א. לשון רבינו אליקים: אוחז את הבזך בראשי אצבעותיו, הכי קאמר: מחזיר את הבית יד לחוץ ובית הקיבול כנגדו, ואוחז שפת בית הקיבול בראשי אצבעותיו וכופיהו לתוך חפניו להריח הקטורת שבה [כוונתו צריכה ביאור], ומעלה הבית יד של חוץ בגודליו עד שמגעת בית ידו לבין אצילי ידיו, וחוזר הכהן לצד אחר כדי שמחזיר הבית יד, והופך הבזך על חופניו ומריק כל הקטורת לתוך חופניו, דהיינו אומנות גדולה, שהיה הופך הבזך וזורק הקטורת דרך מעלה כדי שיהיה נופל הקטורת בתוך חופניו, וראה בירושלמי פרק ה הלכה ב, דעת רבי חנינא שם.

ב. לשון הרמב"ם [עבודת יום הכפורים ד א]: אוחז שפת הכף בראשי אצבעותיו או בשיניו ומערה הקטורת בגודלו לתוך חפניו עד שמחזירה למלא חפניו כשהיתה.

וביאר האחרונים דהרמב"ם גורס כגירסת הגר"א [בגליון הגמרא]:

כיצד הוא עושה אוחז את הבזך בראשי